

Udskriftsdato: 7. januar 2026

VEJ nr 10056 af 13/12/2018 (Gældende)

Vejledning om vurderingskrav ved miljøgodkendelse af hurtigfærger i forhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljø- og Fødevaremin.,
Miljøstyrelsen j.nr. MST-022-00001

Vejledning om vurderingskrav ved miljøgodkendelse af hurtigfærger i forhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

1. Baggrunden for vejledningen

Denne vejledning har til formål at oplyse rederier med hurtigfærger om det nærmere indhold af den miljøvurdering, som Miljøstyrelsen foretager parallelt efter hurtigfærbekendtgørelsens¹⁾ bestemmelser og efter habitatbekendtgørelsen²⁾. Derudover beskriver vejledningen de hensyn til fuglebestande, der skal varetages, når en ansøgning om miljøgodkendelse af en hurtigfærgerute bliver behandlet. Hensigten er at lette sagsbehandlingen for ansøgere og mindske sagsbehandlingstiden. Vejledningen skal således give rederierne en større klarhed over, hvilke oplysninger Miljøstyrelsen skal have tilsendt for at kunne træffe afgørelse om miljøgodkendelse af hurtigfærger.

Efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet er Danmark forpligtet til at udpege en række områder (Natura 2000-områder) for at beskytte nærmere bestemte naturtyper og arter. Kort over de udpegede områder kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. De naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for at beskytte, kaldes områdets udpegningsgrundlag. Det gældende udpegningsgrundlag for de enkelte områder kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Habitatdirektivet indeholder endvidere en beskyttelse af en række dyre- og plantearter. De såkaldte bilag IV-arter. En oversigt over de hjemmehørende arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, findes i habitatbekendtgørelsens bilag 7.

2. Miljøvurdering efter hurtigfærbekendtgørelsen og habitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelsen om miljøgodkendelse af hurtigfærger fastsætter bestemmelser om miljøgodkendelse og behandlingen af godkendelsessager for færgeruter med mindst en dansk anløbshavn, der besejles eller skal besejles af en hurtigfærge.

Hurtigfærbekendtgørelsens regler om miljøvurdering af hurtigfærger ved sejlads gennem internationale naturbeskyttelsesområder skal sikre, at der ikke gives tilladelse til sejlads i strid med habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne.

Sejlads, der kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder, og sejlads, der kan beskadige eller ødelægge beskyttede bilag IV-arters yngle- eller rasteområder, er endvidere omfattet af habitatbekendtgørelsens regler³⁾. Habitatbekendtgørelsen indeholder bestemmelser om væsentligheds- og konsekvensvurderinger i forhold til Natura 2000-områder og bestemmelser om vurdering af evt. påvirkning af bilag IV-arter, svarende til dem, der findes i habitatdirektivet. Den vurdering, som Miljøstyrelsen skal foretage på baggrund af redegørelsen efter hurtigfærbekendtgørelsen, adskiller sig ikke fra den vurdering, som foretages efter reglerne i habitatbekendtgørelsen.

Når ansøgere fremsender oplysninger efter hurtigfærbekendtgørelsens regler, foretager Miljøstyrelsen derfor en samlet vurdering i de tilfælde, hvor en ansøgning omfatter sejlads, der kan påvirke internationale naturbeskyttelsesområder eller beskadige eller ødelægge beskyttede arters yngle eller rasteområder på baggrund af kravene i henholdsvis hurtigfærbekendtgørelsen og habitatbekendtgørelsen.

3. Hvilke oplysninger skal rederierne fremsende?

3.1. Redegørelse efter § 4, stk. 4

Bestemmelsen i § 4, stk. 4, indebærer, at ansøger er forpligtet til at medsende en redegørelse, såfremt det planlagte ruteforløb:

- 1) Passerer gennem farvandsområder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder,
- 2) Passerer gennem områder, der er fredet i medfør af naturbeskyttelsesloven eller udlagt som vildtreservat i medfør af lov om jagt- og vildtforvaltning.

Redegørelsen efter bekendtgørelsens § 4, stk. 4, skal indeholde en vurdering af følgende:

- 1) De kort- og langsigtede konsekvenser af sejladsen i forhold til de udpegede områder og de interesser, der har begrundet områdets beskyttelse, herunder
 - a) effekter på de beskyttede arter og naturtyper som følge af sejladsen, herunder bølgeopløb på stranden,
 - b) effekter af eventuel partikelopblanding som følge af sejladsen,
 - c) effekter på bundfauna og bundflora som følge af sejladsen,
 - d) effekter på eventuelle kulturminde på havbunden som følge af sejladsen og
 - e) effekter på eksisterende eller planlagte friluftaktiviteter som følge af sejladsen.
- 2) En oversigt over de væsentligste alternativer, som har været undersøgt.
- 3) En beskrivelse af afværgeforanstaltninger for at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere eventuelle skadelige virkninger på natur, miljø, kulturminde eller friluftaktiviteter.
- 4) Et ikke-teknisk resume på grundlag af ovennævnte oplysninger.
- 5) Eventuelle mangler ved oplysningerne og konsekvensvurderingerne.

Miljøstyrelsen kan efter hurtigfærbekendtgørelsens § 4, stk. 5, anmode ansøger om yderligere materiale til vurdering af indvirkninger på de ydre omgivelser, herunder i f.t. vurdering af, om en ansøgning vil påvirke et Natura 2000-område væsentligt eller indebære en negativ påvirkning på yngle- eller rasteområder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

3.2. Redegørelse efter § 5

Hurtigfærbekendtgørelsens § 5 indebærer, at Miljøstyrelsen inden 6 uger fra modtagelsen af en ansøgning kan anmode om, at ansøgningen ledsages af en redegørelse svarende til den i § 4, stk. 4, (afsnit 3.1.), selvom det planlagte ruteforløb ikke passerer gennem beskyttede områder. Dette forudsætter dog, at der er en begrundet formodning for, at sejlads med hurtigfærger kan medføre en væsentlig indvirkning på de beskyttede områder.

Bestemmelsen bidrager til opfyldelse af habitatdirektivets krav om, at kravet om væsentligheds- og evt. konsekvensvurdering gælder for både planer og projekter inden for et Natura 2000-område og for planer og projekter, der ligger geografisk placeret uden for et udpeget område. Afgørende er, om planen eller projektet kan påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget væsentligt.

Såfremt Miljøstyrelsen anmoder ansøger om en redegørelse efter hurtigfærbekendtgørelsens § 5, skal det i styrelsens afgørelse nærmere specificeres, hvilke af de i § 4, stk. 4, nævnte punkter, der ønskes vurderet.

Miljøstyrelsen kan efter hurtigfærbekendtgørelsens § 6 anmode ansøger om yderligere oplysninger i det omfang, det skønnes nødvendigt for behandlingen af sagen.

3.3 Miljøstyrelsen vurdering

Miljøstyrelsen vil med udgangspunkt i redegørelser efter både § 4, stk. 4, og § 5 i første omgang vurdere, om det ansøgte projekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis det er tilfældet, vil Miljøstyrelsen – evt. på baggrund af yderligere oplysninger fra ansøger - foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Tilsvarende vil Miljøstyrelsen vurdere, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge et yngle- eller rasteområde for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Nedenstående beskriver det nærmere indhold af de vurderinger, som Miljøstyrelsen skal foretage efter reglerne i habitatbekendtgørelsen på baggrund af redegørelser udarbejdet i medfør af hurtigfærbekendtgørelsens § 4, stk. 4, eller § 5.

3.3.1. Væsentlighedsvurdering

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 6, at myndighederne (her Miljøstyrelsen), inden der meddeles tilladelse til konkrete projekter skal foretage en vurdering af, om projektet kan påvirke udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område væsentligt, under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område. Det kaldes en væsentlighedsvurdering.

Den overordnede bevaringsmålsætning er opnåelse af gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Bevaringsmålsætningen kan være præciseret i de Natura 2000-planer, som regeringen har vedtaget i medfør af miljømålsloven⁴). Væsentlighedsvurderingen skal klarlægge, om sejladsen med hurtigfærger i det konkrete tilfælde kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at særligt marsvin, som er på udpegningsgrundlaget for en række marine Natura 2000-områder, kan påvirkes af hurtigfærger. Færgerne kan også påvirke naturtyper på havbunden ved, at sediment hvirvles op og medføre betydelige forstyrrelser af rastende fuglebestande. For eksempel disse mulige påvirkninger skal nærmere belyses og vurderes og i redegørelsen. Desuden kan bovbølger påvirke kyst-naturtyper og levesteder i Natura 2000-områder langs ruten.

Væsentlighedsvurderingen skal tage udgangspunkt i det gældende udpegningsgrundlag for området, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside. Hvis der findes naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget, som ikke påvirkes af færgedriften, skal dette også fremgå, idet det er et krav, at der forud for en afgørelse er taget begrundet stilling til hele udpegningsgrundlaget for det berørte område.

Vurderingen skal omfatte mulige såkaldte kumulative effekter. Det betyder, at vurderingen også skal inddrage andre, tilsvarende påvirkninger af arter og naturtyper i det konkrete område. Det kan for eksempel være fra andre eksisterende hurtigfærgeruter eller påvirkninger fra andre allerede godkendte færgeruter, som endnu ikke er i drift. Ved godkendelse af hurtigfærger skal den påvirkning, som stammer fra andre hurtigfærger, som sejler i området, derfor indgå i vurderingen af, hvordan arter og naturtyper i det konkrete Natura 2000-område påvirkes af færgedriften.

I forhold til Natura 2000-områder kan det bl.a. være relevant at se på, om fugle vil blive forstyrret som følge af færgedriften, fordi sejladsen påvirker raste- og fourageringsområder for fugle. Hertil kommer, at

naturtyper på havbunden ofte udgør udpegningsgrundlaget for de marine områder. Det skal derfor også vurderes, om der vil ske en ændring af disse naturtyper som følge af en ny hurtigfærgerute eller et ændret sejlads mønster for en eksisterende rute.

Såfremt vurderingen viser, at der ikke er en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, er der ikke behov for at foretage yderligere vurderinger. Se dog nedenfor om bilag IV-arter.

Hvis det på baggrund af væsentlighedsvurderingen konkluderes, at det ikke kan udelukkes, at det ansøgte vil påvirke udpegningsgrundlag væsentligt, skal ansøger udarbejde en egentlig konsekvensvurdering af det ansøgte.

3.3.2. Konsekvensvurdering

Konsekvensvurderingen er en nærmere vurdering af, hvordan de beskyttede arter og naturtyper påvirkes. Konsekvensvurderingen skal udgøre en endelig vurdering af, hvorvidt sejladsen med den konkrete hurtigfærge kan skade det konkrete Natura 2000-område eller ej.

Konsekvensvurderingen skal ligesom væsentlighedsvurderingen inddrage kumulative effekter. EU-Domstolen har i forhold til væsentlighedsvurderinger og konsekvensvurderinger fastslået, at vurderingerne skal gennemføres på det bedste videnskabelige grundlag. Habitatdirektivet stiller ikke krav til, hvilke konkrete metoder eller modeller, der skal anvendes til at vurdere, hvordan færgerne påvirker udpegningsgrundlaget, men modellerne skal være efterprøvede og relevante i forhold til de lokale forhold.

Miljøstyrelsen vil i overensstemmelse med habitatdirektivets bestemmelser lægge vægt på, at væsentligheds- og konsekvensvurderinger forholder sig til det gældende udpegningsgrundlag for det berørte område. Styrelsen vil desuden – i overensstemmelse med habitatdirektivet - lægge vægt på, at de kumulative vurderinger indgår i væsentligheds- og konsekvensvurderinger. Det er endvidere afgørende, at vurderingerne bygger på den bedste videnskabelige viden på området, jf. EU-Domstolens praksis. Konstateres det, at den indsendte vurdering er utilstrækkelig i forhold til habitatdirektivets krav, kan Miljøstyrelsen om nødvendigt anmode om, at de indsendte vurderinger udbygges og suppleres.

Det er en betingelse for at meddele tilladelse til en konkret hurtigfærgerute, at Miljøstyrelsen har opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet. Det er tilfældet, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger, idet vurderingen skal indeholde fuldstændige, præcise og endelige konstateringer og konklusioner, der kan fjerne enhver rimelig videnskabelig tvivl. Såfremt det ikke er muligt at udelukke en skade, kan det overvejes at tilpasse ansøgningen for at sikre, at hurtigfærgeruten ikke skader udpegningsgrundlaget. Det kan f.eks. være i form af ændret ruteforløb eller ændring af sejladshastigheder.

Efter habitatdirektivet er det kun muligt at fravige beskyttelsen, hvis en række særlige betingelser er opfyldt, jf. habitatbekendtgørelsens § 9.

3.3.3. Vurdering af påvirkningen på bilag IV-arter

Desuden skal der foretages en vurdering af, hvordan de arter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV-arter, påvirkes af færgedriften. I praksis vil vurderingen som udgangspunkt kun omfatte marsvin, som er eneste marine bilag IV-art. For bilag IV-arter gælder, at de ikke kun er beskyttede i de udpegede Natura 2000-områder. Beskyttelsen af marsvinet omfatter således alle artens yngle- eller rasteområder,

og styrelsen er forpligtet til at sikre, at disse områder ikke beskadiges eller ødelægges som følge af en konkret hurtigfærgerute. I denne forbindelse er det bl.a. relevant at se på forstyrrelses effekter i yngleperioden.

Hvis det ansøgte vil indebære en beskadigelse eller ødelæggelse af et yngle- eller rasteområde for marsvin, kan projektet kun gennemføres, såfremt betingelserne for at opnå en dispensation er til stede, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 10 og 11.

3.3.4. Vurdering af forstyrrelser på vigtige fugleforekomster

Der kan også udenfor de internationale naturbeskyttelsesområder forekomme rastende fuglebestande i internationalt betydende antal. Der skal foretages en vurdering af, om den planlagte sejlads kan udgøre en forstyrrelse, som kan have betydning for den samlede bestand af de pågældende arter.

4. I øvrigt

Med denne vejledning ændres ikke på de gældende regler for indholdet i en miljøvurdering af hurtigfærger. Vejledningen er alene en præcisering af de oplysninger, som skal være til stede for, at Miljøstyrelsen kan behandle en ansøgning, der kan påvirke et Natura 2000-områdes integritet eller bilag IV-arters yngle- eller rasteområder.

Denne vejledning ændrer ikke på adgangen til at klage over en afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 10 i hurtigfærbekendtgørelsen.

I øvrigt henvises til Vejledning til bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, juni 2011.

Miljø- og Fødevareministeriet, den 13. december 2018

- 1) Bekendtgørelse nr. 1735 af 21. december 2015 om miljøgodkendelse af hurtigfærger.
- 2) Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.
- 3) Se hertil hurtigfærbekendtgørelsens § 7, stk. 3, 2. pkt. og habitatbekendtgørelses § 7, stk. 12, nr. 2 og § 10, stk. 1, nr. 1.
- 4) Lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.